ADOPTAREA LEGII nr.130 din 08.07.2012 PRIVIND REGIMUL ARMELOR ŞI AL MUNIŢIILOR CU DESTINAŢIE CIVILĂ: CONOTAŢII DE DREPT PENAL

Sergiu BRÎNZA

La 08.07.2012, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea Republicii Moldova privind regimul armelor şi al muniţiilor cu destinaţie civilă [1] (în continuare – Legea nr.130/2012). Adoptarea acestei legi nu poate să nu aibă un impact asupra interpretării şi aplicării tuturor acelor norme din partea specială a Codului penal, în care se utilizează termenul „armă" sau derivatele acestuia: lit.g) alin.(2) art.164; lit.g) alin.(2) art.165; lit.f) alin.(2) art.166; lit.d) alin.(2) şi lit.d) alin.(4) art.166[1]; lit.a) alin.(2) art.184; lit.e) alin.(2) art.188; lit.b) alin.(3) art.189; lit.a) alin.(2) art.206; lit.c) alin.(2) art.278; alin.(2) şi (3) art.279[1]; alin.(2) art.282; art.283-285; alin.(3) art.287; lit.c) alin.(2) art.289; art.290, 291; lit.b) alin.(5) art.295; lit.c) alin.(2) art.295[2]; lit.d) alin.(2) art.317; lit.b) alin.(2) art.328; art.340; lit.c) alin.(3) art.352; lit.b) alin.(3) art.362, etc.

Acest impact se datorează modificării aduse de către legiuitor înţelesului termenului „armă". În atare context, consemnăm că, în conformitate cu alin.(1) art.129 CP RM, prin „arme" înţelegem instrumentele, piesele sau dispozitivele astfel declarate prin dispoziţiile legale.

Până la intrarea în vigoare la 26.10.2013 a Legii nr.130/2012, asemenea dispoziţii legale aplicabile conţinea în Legea Republicii Moldova cu privire la arme, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 18.05.1994 [2] (în continuare – Legea nr.110/1994). Printre altele, conform art.1 al acestei legi, arma individuală este un dispozitiv (mijloc material), destinat (adaptat) prin construcţie şi util din punct de vedere tehnic pentru vătămarea unei persoane, a unui animal, pentru apărarea contra unui atac sau pentru imitarea proprietăţilor sale de luptă.

Din această definiţie, rezultă următoarele două condiţii pe care un dispozitiv (mijloc material) trebuie să le îndeplinească pentru a fi considerat armă: 1) să fie destinat (adaptat) prin construcţie pentru vătămarea unei persoane, a unui animal, pentru apărarea contra unui atac sau pentru imitarea proprietăţilor sale de luptă; 2) să fie util din punct de vedere tehnic. În lipsa oricăreia din aceste două condiţii, dispozitivul (mijlocul material) nu poate fi considerat armă în sensul Legii nr.110/1994.

Pentru comparaţie, în art.2 al Legii nr.130/2012, noţiunea de „armă" este definită într-un mod diferit: obiect sau dispozitiv, conceput sau adaptat, prin care un plumb, un glonţ ori un alt proiectil sau o substanţă nocivă gazoasă, lichidă ori în altă stare, pot fi descărcate cu ajutorul unei presiuni explozive, gazoase sau atmosferice ori prin intermediul unor alţi agenţi propulsori, în

măsura în care se regăseşte în una din categoriile prevăzute la anexa nr.1 „Categoriile de arme" la Legea nr.130/2012.

Observăm că în această definiție nu se precizează: 1) pentru ce este concepută sau adaptată o armă; 2) dacă arma trebuie sau nu să fie utilă din punct de vedere tehnic. Considerăm că aceste neajunsuri vor influența negativ asupra calității interpretării şi aplicării tuturor acelor norme din partea specială a Codului penal, în care se utilizează termenul „armă" sau derivatele acestuia.

Prezentându-ne argumentele, vom menționa următoarele: în art.2 al Legii nr.130/2012 nu este specificat că arma trebuie să fie destinată (adaptată) prin construcție pentru vătămarea unei persoane, a unui animal, pentru apărarea contra unui atac sau pentru imitarea proprietăților sale de luptă. Reiese că, sub incidența noțiunii de armă, va putea intra chiar şi o armă care nu este destinată (adaptată) prin construcție pentru vătămarea unei persoane, a unui animal, pentru apărarea contra unui atac sau pentru imitarea proprietăților sale de luptă. Cu alte cuvinte, reiese că sub incidența acestei noțiuni va putea intra: 1) arma dezactivată (adică arma devenită definitiv nefuncțională ca urmare a modificării şi transformării ei în mod ireversibil de către un armurier licențiat în domeniul reparației armelor); 2) arma de recuzită (adică arma special confecționată, fabricată sau devenită inofensivă ca urmare a modificării ei de către un armurier licențiat în domeniul reparației armelor, utilizată în activitatea instituțiilor specializate în domeniul artistic (cinematografice sau cultural-artistice); 3) arma inutilizabilă (adică arma deteriorată a cărei uzură depăşeşte 50% şi care are unul sau mai multe defecte evidente, atestate, conform reglementărilor tehnice, de către organul competent sau de către armurier); 4) arma de panoplie (adică arma de foc devenită nefuncțională ca urmare a dezactivării ei sau datorită gradului avansat de deteriorare, atestat de către un armurier licențiat în condițiile legii) etc.

Nu considerăm justificată o asemenea lărgire a înțelesului noțiunii de „armă" din perspectiva interpretării şi aplicării normelor din partea specială a Codului penal, în care se utilizează termenul „armă" sau derivatele acestuia. De exemplu, dacă e să ne referim la infracțiunea prevăzută la art.290 CP RM, ne întrebăm în ce ar consta pericolul social sporit al purtării, păstrării, procurării sau comercializării ilegale a armelor dezactivate, a armelor de recuzită, a armelor inutilizabile, a armelor de panoplie sau a altor asemenea arme?

În opinia noastră, astfel de obiecte ar trebui incluse în categoria „alte obiecte folosite în calitate de armă". Ele ar trebui deosebite de armele care sunt destinate (adaptate) prin construcție pentru vătămarea unei persoane, a unui animal, pentru apărarea contra unui atac sau pentru imitarea proprietăților sale de luptă. Dintr-o asemenea perspectivă, de exemplu, în cazul infracțiunii prevăzute la lit.g) alin.(2) art.164 CP RM, aplicarea unei arme dezactivate, de recuzită, inutilizabile sau de panoplie (fapt cunoscut făptuitorului) ar

putea să intre sub incidența acestei norme numai în acele cazuri când obiectele nominalizate ar fi aplicate în vederea anihilării victimei sau a altor persoane (de exemplu, în cazul când victima ar fi lovită în cap cu patul de oțel al unui pistol de recuzită).

În alt context, mai există un motiv pentru care considerăm că definiția noțiunii de „armă" din art.1 al Legii nr.110/1994 este mai reuşită decât definiția similară din art.2 al Legii nr.130/2012. Or, potrivit primei dintre aceste definiții, pentru a fi considerat armă, dispozitivul (mijlocul material) trebuie să fie util din punct de vedere tehnic.

În legătură cu aceasta, menționăm că, în corespundere cu lit.n) categoria B) din anexa nr.1 la Legea nr.130/2012, se consideră având calitatea de arme părțile esențiale ale armelor de foc prevăzute la lit.a)-m) categoria B) din anexa în cauză, mecanismele de închidere, camera şi țeava armelor de foc, în calitate de obiecte separate (pozițiile tarifare NM RM 9305 10 000, 9305 21 000, 9305 29 000). Mai mult, la art.2 al legii în cauză, noțiunea „componentă esențială de armă de foc" este definită în felul următor: „mecanism de închidere, cameră a cartuşului şi/sau țeavă a armei de foc care, în calitate de obiecte separate, sunt incluse în categoria armelor de foc (subl. ne aparține – *n.a.*) pe care sunt montate ori sunt concepute să fie montate".

În această ordine de idei, de exemplu, dacă e să ne referim la infracțiunea prevăzută la art.290 CP RM, ne întrebăm în ce ar consta pericolul social sporit al purtării, păstrării, procurării sau comercializării ilegale a mecanismului de închidere, a camerei cartuşului şi/sau a țevei armei de foc?

În acelaşi fãgaş, este cazul de consemnat că, în conformitate cu lit.f) categoria A) din anexa nr.1 la Legea nr.130/2012, se consideră având calitatea de armă orice dispozitiv conceput sau adaptat pentru a reduce zgomotul provocat de tragerea unui foc de armă (poziția tarifară NM RM 9301 90 000). În acelaşi timp, la art.2 al legii în cauză, noțiunea „piesă de armă de foc" este definită astfel: „orice element sau element de înlocuire, special conceput pentru o armă de foc, esențial pentru funcționarea acesteia şi anume: ...orice dispozitiv conceput sau adaptat pentru a reduce zgomotul provocat de tragerea unui foc de armă". Până la urmă, în accepțiunea Legii nr.130/2012, ce este un dispozitiv conceput sau adaptat pentru a reduce zgomotul provocat de tragerea unui foc de armă: 1) o armă *sau* 2) o piesă de armă? Trebuie sau nu trebuie aplicat art.290 CP RM în cazul purtării, păstrării, procurării, fabricării, reparării sau comercializării ilegale a unui asemenea dispozitiv?

Referințe:

1. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 2012, nr.222-227.
2. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 1994, nr.4.